

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Fe pošti prejemana velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemana velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Narečnine prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljajo tristoletna pet-črtna: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniški nedelje in praznike, ob 1/8. uri popoldne.

Štev. 45.

V Ljubljani, v ponedeljek 24. februarija 1890.

Letnik XVIII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 23. februarija.

Solčna in senčna stran na desnici.

Stara „Presse“ danes naznanja, da je cesar odlikoval grofa Hohenwarta z velikim križem Leopoldovega reda. To odlikovanje je političnega pomena, kar potrjuje tudi omenjeni list, ker te novice ne razglasa med osebnimi ali dnevnimi zadevami, ampak na prvem mestu političnega pregleda. Če pa iščemo povoda temu političnemu odlikovanju, ne moremo si kaj, da bi ga ne stavljali v zvezo z državnozbornim delovanjem grofa Hohenwarta. Po češki spravi slišali so se mnogi in tehtni glasovi, da je vsled nje politični položaj postal čisto drugačen, da bodo njene posledice vplivale na sestavo vlade in na razmere med njo in desnico, ker ministerstvo ni več navezano na desnico, ampak s pomočjo levičarjev in Poljakov doseže, karkoli hoče. Če bi bilo to res, bil bi prva žrtva nove politične zveze voditelj sedanje večine državnega zbora, grof Hohenwart, kateremu bi na vse mogoče načine kazali, da je njegova veljava ob tla in da ga več ne potrebujejo, ker vzhajajo nove zvezde na državnozbornem obnebj. Ali ravno v zadnjem času se je pokazalo, da češka sprava levičarjev ni prav nič spokorila, da namreč enako hudo nasprotujejo vladi, kakor v svojih najbolj norih letih; pri obravnavah o žganjarskem, sladkornem in prihodninskem davku so v budgetnem odseku Herbsti, Mengerji in Plenerji enako srdito nasprotovali, kakor prejšnja leta, in pri dispozicijskem zakladu so tudi nasprotno glasovali, češ, da tudi po češki spravi nimajo nobenega vzroka sedanji vladi zaupati.

Če hoče torej grof Taaffe ostati na vladnem

krmilu, mora se edino le opirati na sedanjo večino in se z njo še tesneje spojiti. V tistem trenutku, v katerem bi v ministerstvo sprejel nekaj levičarskih veljakov, godilo bi se mu prav tako, kakor lesici v basni, ki je bila pri hudem vremenu iz usmiljenja v svojo luknjo sprejela ježa, kateri jo je pa s svojimi iglicami toliko časa zbadal, da jo je naposled spravil iz nje. Plener in Ohlumecky sta preveč prekanjena, da bi se ne znala otresti političnih nasprotnikov, ako le eden izmed njih pride v ministerstvo. Toda kje je potem sprava med narodi, katero cesar in katero vsi pošteno misleči državniki in rodoljubi iskreno želé? Boji med posameznimi narodi bi se z vso srditostjo z nova pričeli in državo spravili v največjo nevarnost. Cesar torej nikakor ne more pogrešati grofa Taaffeja, ki se je pri češki spravi, katera se je zdela skoraj vsem nemogoča, pokazal kot izvrstnega posredovalca med prepirajočimi se strankami; grof Taaffe pa ne more pogrešati sedanje večine državnega zbora, ako hoče ustreči blagim namenom cesarjevim. Ministerski predsednik je merodajnim možem na desnici ob več prilikah zatrjeval, da vlada nikakor ne misli spremeniti dosedanjih razmer proti desnici, in zdaj je hotel to tudi z nekim vnanjim znamenjem pokazati. Ako so torej nedavno, ko je bil prav s tem redom odlikovan knez Schönburg zaradi obilnih zaslug za češko spravo, iz tega odlikovanja skleпали, da se bliža dōba levičarjev, nam enako odlikovanje grofa Hohenwarta kaže, da cesar vé ceniti njegove zasluge za spravo med drugimi narodi, da vživa voditelj združene desnice državnega zbora pri njem enako trdno zaupanje, kakor prej, in da češka sprava splošnjega političnega stanja, zlasti razmer med vlado in desnico ni spremenila.

Ako pa v odlikovanju grofa Hohenwarta vidimo solnčni svit, ne moremo prezirati nekega oblaka, ki je napravil malo sence na desnici. Trije nemški

konservativni poslanci Ebenhoch, Kaltenecker in Pscheiden, ki so člani budgetnega odseka, so namreč včeraj objavili neko izjavo, v kateri pravijo, da so se nalašč odtegnili seji budgetnega odseka, v kateri se je razpravljalo dispozicijski zaklad! Zanj niso hoteli glasovati, proti njemu pa tudi ne, ker se jim ni zdelo primerno to storiti v trenutku, ko imajo važne obravnave v gospodski zbornici politično stanje sčistiti. Omenjeni gospodje so hoteli s to izjavo vlado nekako siliti, da bi blagohotno vplivala na ugodno rešitev šolskega zakona v gospodski zbornici; ali način, katerega so si izbrali, ni primeren. Oni pravijo, da se jim zaradi razprav o šolskem zakonu ni zdelo primerno glasovati zoper dispozicijski zaklad; je pa li morebiti primerno, da to obešajo na veliki zvon? Če bi bilo mogoče, imelo bi to ravno nasprotni vspeh, kakor si ga obetajo. K sreči so vsi trije še le malo časa poslanci in ne veljajo toliko, da bi se jim prištevala posebna važnost. Njih konservativni tovariši sami niso zadovoljni s to izjavo in obžalujejo, da so to storili na svojo lastno odgovornost, ne da bi jo bili prej naznanili klubu. Sicer je pa tudi dvomljivo, da bi se bili nalašč odtegnili seji budgetnega odseka, v kateri se je razpravljalo dispozicijski zaklad.

Dotična seja je bila napovedana za soboto dne 15. t. m. Ali vsi trije gospodje so se bili z drugimi vred odpeljali domov, in seje zaradi nesklepčnosti ni bilo. V torek dne 18. t. m. so bili še vsi trije doma in niso mogli zvedeti, da je istega dne predsednik za večer napovedal sejo budgetnega odseka, v kateri se je med drugim razpravljalo tudi dispozicijski zaklad, za katerega je glasovalo vseh sedemnajst desniških poslancev, ki so se vdeležili seje. Če bi bili omenjeni gospodje res tudi prišli in glasovali z devetimi levičarji proti svojim zaveznikom, odsekovega sklepa ne bi bili predrugáčili. Zato tej izjavi nihče ne prišteva posebnega pomena, ali ne-

LISTEK.

Preste.

I.

Gospod vrednik! Najprej se Vam moram predstaviti. Moj prijatelj, ki je do zdaj „v zvoniku“ gonil svoje zvonove, moral je dati slovo svojemu kotu. Ni ga sicer udušil prepil, katerega se je navadil, kakor pravi, ampak hud mrz in postni čas, ki mu šegače po ušesih in kosteh. Obljubil pa je, da se že še oglasi, ako ne iz „slepih lin“, pa vsaj izpod zvonice, koder bode še ravno tako lahko vlekli za vrvi, če mu tudi pritrkavati ne bode mogoče. Dejal je celó, da bode tam lahko štel slovenske liberalce, ki se bodo hodili v postnem času pepelit in premišljevat minljivost vsega posvetnega.

Mene pa je naprosil, da bi jaz vodil podlistkarske „eksercicije“ za postni čas. Evo me, g. vrednik!

Toda ne ustrašite se me! Meditacije moje bodo politične, literarne, socijalne in kar je drugih takih perečih epitetonov „significantium“. Kajti vem, da se nekateri slovenski žurnalisti takó bojé svetopisemskih citatov in člankov, ki udarijo katerikrat tudi na versko struno, kakor vrag križa. Ali da smo odkritosrčni, g. vrednik! enega žurnalista moramo vendar-le izvzeti. To je namreč goreči vrednik goriškega „Slov. Sveta“. Njemu nismo nikdar dovolj cirilometodejski in res Vas mora zona tresti, da

Vas mora goriški gorečnik učiti o verskih zadevah. Meni se le čudno zdi, da „Slov. Svet“ ni še postal dijecezanski list goriške nadškofije?! Vsaj zaupnice bi mu morali poslati že vsi slovenski duhovniki, ker se tako možato poteza za katoliške resnice. Najbrže jih neče objaviti radi skromnosti svoje!

Toda čas je že, da opravičim svoj naslov. Sicer to ni vselej potrebno, kakor nam kaže „Narodov“ podlistkar, ki se jezi nad citati Vaših člankov, a sam pa časih navaja kar ves podlistek: le na konci ali morda tudi ob začetku pritisne par svojih besedij, da ga more potem zapečatiti s svojim „s“-om. Le verjemite mi, g. vrednik! tudi „s“ se rad posluži svetopisemskih citatov, ako jih le kaj vé!

Narodni pregovor pravi: „Pred pustom so zrele neveste, o postu pa preste“.

Predpust je minol, neveste tudi. Sicer prihaja zdaj čas, da se ptiči ženijo, toda ta fáket je merodajen le za Darwinove učence. Device v srpanu pa prepuščam našim beletristom. Moja „meditacija“ podlistkarska se misli sukati le okrog zrelih prest.

Ali so moje preste ljubljanskih pekov, ali velésalske, to vprašanje bi Vas utegnulo zanimati iz financijelnih in gastronomskih ozirov. Ljubljanske so namreč manjše kakor velésalske; vendar so pa zato bolj osoljene. A ta sol ima spet svojo politiko. Po bolj slanih prestah se laže pije. „Liquida non frangunt.“ Iz tega spet razvidite, da gredó ljubljanski peki ljubljanskim krčmarjem jako na roko.

Da smo nepristranski, moramo še pristaviti, da so ljubljanske preste tudi malo bolj rejene kakor velésalske. Vendar gledé na kulturni pomen imajo velésalske preste vsakako prednost in prihodnji kulturni zgodovinar ne bode pač pozabil dati tej obrti častno mesto.

Ako pa sem pohvalil slanost ljubljanskih prest, vendar ne mislite, da ta hvala velja vsem. Zakaj v Ljubljani lomite tudi jako neslane preste. Kdor n. pr. bere vse vrstice, ki so se zapisale na hrbet g. dr. Mahniča zadnja leta, ta bode pač majal z glavo in rekel: „Neslane take preste!“

Toda bojim se, „da me vržete skozi vrata, in če so tik vrat še stopnjice, tudi po stopnjicah navzdol, da me nikdar več nazaj ne bode“. Zato Vas raje poprašam, gosp. vrednik, kakšni so vaši sveži krofi, ki jih priporočate vsak dan v svojih inzeratih? Ali so „masleni“ ali „špehovi“? Zakaj, ako se odločite za zadnje, „posvarim Vas že bolj s korajžo“, da petke izvzamete. V članku najstarejšega dnevnika sem bral namreč: „Kakor mora biti vera goreča, kolikor najbolj mogoče, tako mora biti tudi narodna zavest razvita in goreča mej nami, kolikor najbolj mogoče.“

K drugemu delu tega zlatega stavka pa priporočam, da ljubljanskim natakarcam bolj stopate na prste, kakor do zdaj. Zakaj goreča mora biti narodnost ne samo na ognjišču, ampak tudi na jedilnih listih. Nikar naj se nihče ne dá premotiti.

koliko nevolje je vendar le napravila na desnici, zato sem je primerjal oblačku, ki nam menda ne bo dolgo kalil političnega obnebnja.

Grof Julij Andrassy.

Dne 18. t. m. je ob obalah Jadranskega morja na večno zatisnil oči mož, ki je kot avstrijski državnik igral važno vlogo ne le v svoji ožji domovini, marveč tudi v skupni državi. Skoraj vsi nemški in madjarski listi imenujejo pokojnega grofa Andrassyja genija in velikega državnika. To je tudi naravno, toda dela njegova pripadajo že zgodovini, in ta ga bode sodila nepristraneje in hladnokrvneje. Andrassy je bil pač gizdalin in kavalir v pravem pomenu besede, živahen in duhovit v razgovoru, v svoji politični in državniški delavnosti pa je imel na strani: ženske in srečo. In to je veliko v političnem življenju, a nikakor ne še dokaz, da bi bil pokojnik velik državnik, ki bi morda delal bistroumne načrte za prihodnost. A nečesa ne moremo zanikati. Andrassy je ljubil svoj madjarski narod, ljubil tesnosrčno kot šovinist, ter vse svoje delovanje obračal v to, da koristi madjarski svoji domovini. Ko bi se držali reka „de mortuis nil nisi bene“, morali bi zatajiti resnico, da je mrzil Slovane, posebno Hrvate. Kot slovenski konservativci nimamo povoda, da bi „velikemu Madjaru“ peli hvale, kajti bil je liberallec od pete do temena, pripomogel je mnogo, da se je razdelila Avstrija in skovala avstro-ogerska pogodba, in kot ogerski ministerski predsednik je to pogodbo izvrševal v praksi. Tudi proti katoliški cerkvi je rad kazal svojo mržnjo. Še v zadnjih letih je odločno zagovarjal postavlo o mešanem zakonu.

Grof Julij Andrassy se je rodil 8. marca 1823 v Zemlinu. Ljudje trdijo, da je bil slab dijak in mu je bilo veselje po gostilnah bolj všeč nego pravoslovje na vseučiliščih. Tudi denarja mu nekda ni nikdar preostajalo. Omika njegova torej ni bila ravno temeljita. L. 1847 poslal ga je zemlinski okraj v ogerski deželni zbor, kjer je kot 24leten mož vzbudil toliko pozornost, da je bil leto pozneje izvoljen velikim županom. V zbornici je bil zvest pristaš Košutov. Za časa madjarske vstaje je bil kar čez noč honvedski major ter se je bojeval proti Avstriji. Košut ga je kot „zastopnika Ogerske“ poslal v Carjigrad, toda turški diplomatje ga niso vsprejeli.

Zaradi njegove vdeležbe madjarske vstaje obsojilo ga je vojno sodišče „in contumaciam“ na smrt in kronik ga je „in effigie“ obesil na vešala. Bežal je v Pariz, kjer se je poročil z grofico Katinko Kendejfovo ter ostal ondi kot izseljenec do pomiloščenja l. 1860. Drugo leto je bil zopet voljen v zbor, kjer se je pridružil Dečkovi stranki. L. 1865 je bil podpredsednik poslaniške zbornice ter je z drugimi delal priprave za avstro-ogersko pogodbo. V februarju l. 1867 je bil imenovan ministerskim predsednikom ter je ob jednem vodil ministerstvo deželne brambe do leta 1871. Kot skupni minister vnanjih stvari je cesarja spremljal 1872 v Berlin

Ker pa sem že pri „nežnem“ spolu, ki ravno zdaj pošilja svoj poziv gledé ženske emancipacije iz tiste dežele, ki ima Husa za svojega rojaka, moram opozoriti slavne mestne očete na dober dohodek, ki ga lahko pridružijo svojim financam. V Ameriki n. pr. potrosijo ženske na leto za ličila (šminko) toliko, da bi lahko s tem barvilom pobelili vsako leto 37.000 hiš, ako se računajo za vsako hišo 300 mark za barvilo. Skusite, gosp. vrednik, napraviti tudi za Ljubljano tak proračun. Ženska emancipacija se ne more temu nasvetu upirati in gotovo Vam bodo hvaležni mestni očete, ako se jim posreči nakloniti narodno ženstvo za to lepo žrtev „goreče narodnosti“. In ljubljanski vodovod, ta bode vesel! Ali ni to lep motiv za postni čas?

Ko bi si Vaš podlistkar upal tudi z beletristi „preste tleči“, tedaj bi rekel, da se o poljubih pač ne more dosti pisati v salonskih novelah. Zakaj, vpoštevajoč kolikovost in kakovost ličila, izgubili so poljubi svoj prvotni pomen in so tako malo pristni, kakor profesorju Masařyku, „na slovo vzatému“ filozofu in kritiku — kraljedvorski rokopis.

Toda dovolj, g. vrednik! Škoda je začeti z novo polo papirja. Kadar se zopet vidiva, takrat bodeva že stolkla nekaj gosposkih ljubljanskih, nekaj pa kmečkih velésalskih prest, da se nikomur ne zameriva.

Do takrat pa Vaš

Šumevec.

1874 v Petrograd, 1875 v Benetke in 1876 v Reichstadt. L. 1878 je Andrassy na berlinskem kongresu zastopal Avstrijo ter je l. 1879 s knezom Bismarckom podpisal nemško-avstrijsko zvezo. V oktobru l. 1879 je na začudenje vsemu svetu izročil ostavko. Vzroki še niso javni. Nekemu svojemu prijatelju je rekel: „Moral sem raz konja, dokler me še ni sam vrgel.“

To je v kratkih potezah mož, zanimiva prikazen med vrstami avstrijskih državnikov, ki je iz ljubezni do svojega roda žrtvoval mu višje interese države. Dualizem, ki je Andrassyja postavil na čelo ogerski državi, pomeni hegemonijo nemško-madjarsko. Poglavitno delo Andrassyjevo pa je avstro-nemška zveza. To zvezo smo lojalno sprejeli tudi Slovani, vendar se je večina avstrijskih narodov pomirila, ko je vročekrvni pokojnik prepustil prevažno mesto ministra vnanjih stvari treznemu in previdnejšemu možu. Za avstrijsko zgodovino je naposled pomenljivo, da je v imenu politike klina zasel — ne z jedno stotnijo in godbo na čelu — temveč z armado 216.000 mož Bosno in Ercegovino. Andrassyju ni razum narekoval korakov, temveč srce, a povsod ga je spremljala sreča. Zanimivo je tudi, da je Andrassy odbil Rusije ponudbo, naj bi si Avstrija ž njo razdelila območje na Balkanu. Skratka: Grof Andrassy je bil zanimiva oseba, ki pa v požrtvovalnosti ni dosegel Szechenyja, v rodoljubju ne grofa Telekija, v priprostem značaju ne Dečka.

Romanje v Rim.

Tisoč in tristo let je že preteklo, odkar je sv. Gregorij Veliki sedel na papeževi prestol. Zares — lepa obletnica!

Gregorij je gledal stari svet v njegovih zadnjih vzdihljajih; on sam in na tisoče drugih pričakovalo je konec sveta. To trohlo poslopje brez prave in trdne podloge zrušiti se mora sedaj, sedaj. In vendar se je boril neumorno za blaginjo človeštva, in njegovemu duhu, ki ga je vodil Bog, posrečilo se je, iz neusahljivega vira pravega življenja, iz svete cerkve vdahnuti človeštvu novih močij, stvoriti — dejal bi — novi svet, noseč povse znak njegovega duha. Postavljen je bil ta svet na trdnem, neomahljivem temelju; človek jel je zopet spoznavati in spoštovati postavne oblasti in svetovni red, osebno in občno prostost; tu si našel nežno prizanesljivost, združeno s čudovito požrtvovalnostjo za občni blagor, vzvišene misli in trezno razumnost, — skratka, svet je našel pravo in varno pot, po kateri mu je iti do mirnega vsestranskega napredka. Gregorijeva roka stvorila je iz ostankov Rimstva, zapadnih Gotov, Frankov, Langobardov, Anglosaksoncev eno družino, ki je našla, dasi je vihrala vojskina vihra med njo, svoje zjedinenje v skupnem očetu — papežu Gregoriju.

Gregorijev duh ukrotil je one divje narode, njegov duh naučeval je vse velike misijonarje in edine nositelje prosvete in omike temnega srednjega veka, njegov duh navdajal je one svete može, ki so narod za narodom pridobivali za edino pravo vero in priveli v naročaj sv. Cerkve. Kako bi zabitii mogli očetov slovanskih narodov, papežev Ivana IV., Ivana VIII. in velikega Nikolaja I.; v njih bival je Gregorijev duh; Gregorijev duh bival je v sv. Cirilu in Metodu, apostolih slovanskih.

Ne zabimo sv. Bonifacija, ki se je trudil na Nemškem za razširjenje sv. Cerkve, niti kraljevega apostola ogerskega, sv. Štefana. Vsi ti — in mnogi drugi veliki in sveti možje hodili so po potih, ki jih je pokazal Gregorij; vsi ti živeli so po njegovem duhu. Stari krščanski socijalni red, najlepše tisočletje svetovne zgodovine, pognal je svoje kalí iz Gregorijevih idej. Gregorij Veliki je oče krščanske zapadne omike, prevzvišeni zastavnik kraljestva božjega na zemlji.

Ni li torej prav, ako se hvaležni krščanski svet pripravlja na pot k grobu velikega Gregorija, k prestolu njegovega velikega naslednika?

Da, — do tega sili nas sila časa.

V več nego tristoletnem boju so preobrazile sile temé podobo sveta kaj žalostno. Razkrojeno v posameznike podobno je človeštvo valovitemu morju, ki pretí vzbunjeno v svojih globinah po napuhu in pohlepu uničiti ves red, vse idejale. Skoro se zdí tako; kajti tudi mogotci klanjajo se molohu prevrata.

Ah ne! — Spomin na Gregorija vzbuja novo upanje. Kakor se skala ne udaja razburkaním divjim valovom, kakor svetilnik rešilno pošilja svojo luč z valovi se borečím mornarjem v viharini noči, —

tako trdno stoji stol Petrov, tako od njega prejemo moč in rešitev. Sicer je papež vjet, preté mu v lastni hiši, — toda ne klanja se. Do smrti varuje vse zaklade božjega razodenja, vsa predstva rimske cerkve, ki so, kakor pravi Nikolaj I., „rešilo vesoljnega katoliškega sveta, — orožje proti vsakemu nasilstvu krivice, obramba in vzor svečenikov Gospodovih, vseh dostojanstvenikov kakor vseh po krivici preganjanih“.

Tukaj si najde moči omahljivo srce, tukaj luči blodeče oko. Rastoča naslomba na papeški Rim edino je poročstvo boljše bodočnosti, kajti kjer je Peter, tam je cerkev, in kjer je cerkev, tam je Jezus Kristus, v katerem edinem je rešitev in sreča človeštva; v njem pa je tudi popolna rešitev in popolna blaginja za vse ljudi in vse položaje.

Na noge torej, katoličanje našega starega in častitljivega cesarstva; pridružite se tudi vi živahnemu gibanju! Ravno habsburška monarhija morala bi posebno naslanjati se na Gregorijev dediče, kajti ona bila je od začetka poklicana, da brani kakor trdno zidovje krščanstvo silnih napadov, da mirnim potom razsodi mej mogotci, borečimi se za lastne interese. Poklic in nevarnost deli s Stolum Petrovim.

Zatorej romajte v obilem številu v večno mesto, v Rim, in omogočite tudi pot mnogim drugim.

Pokleknil bodemo kot verni katoličanje in zvesti sinovi ob grobu Gregorija Velikega, in tam premišljali, kaj je storilo naše pradede velike in srečne, tam premišljali, kaj bi utegnili v bodoče hasniti.

Moči si hočemo pridobiti za duševni boj, poljubljaje s krvijo napojena tla koloseja, prah katakomb; čuti hočemo mnogoglasno pričanje svetih mučnikov za našo vero. Stopiti hočemo pred sv. Očeta in se mu kot namestniku kralja veličastva pokloniti; iz ust večne modrosti, iz Njegovih ust vzeli bodemo seboj svete za naše dejanje in nehanje.

On, najvišji nositelj svečeništva Jezusa Kristusa, nas bo blagoslovil; s tem blagoslovom vrnili se bomo v svojo domovino z novim pogumom in novim zaupanjem v veliko delo: ponovitev božjih pravic, a s tem ob enem mirú ljudij na zemlji!

Dunaj, 8. februarja 1890.

Odbor za romarski vlak:

Anton grof Pergen; Siegfried grof Salm; Arnold grof Lippe; kamornik Nj. Svetosti papežev, stolni kapitar pri sv. Štefanu, Maksimil. baron Vittinghoff-Schell; Anton Schöpfleuthner, knezo-nadškofijski duhovni svetnik, cerkveni vodja in špiritual pri sv. Uršuli na Dunaji; Franc Ksaverij Schuch; Karol Krasa, pomočnik pri fari Ss. angeljev varubov; Ivan Dörfler, duhovnik; Karol Rychlik, kooperator; Štefan Worell.

Vspored romarskega vlaka je naslednji:

V sredo, 9. aprila, zjutraj pojde z Dunaja posebni vlak južne železnice; potovanje je preračunjeno na petnajst dnij.

Obiskali se bodo sledeči kraji milosti:

V Padovi nagrobna cerkev sv. Antona.

V Loretu hišica preblazene Device.

V Asisi cerkev Porcijunkula in nagrobni cerkvi sv. Frančiška Serafina in sv. Klare.

V Rimu obiskale se bodo skupno glavne cerkve in druga važna svetišča, nadalje katakombe, kolosej, stopnjice „Ecce homo“ in druga častitljiva mesta.

Podrobnejša razdelitev časa, kakor tudi dan in ura avdijence pri sv. Očetu se bode sodeležnikom romarskega vlaka v Rimu objavila.

Vožnja nazaj bode istotako skupna. Gledé dopustljivih izjem pride poznejša objava.

Vožnina je zeló znižana; vožnja z Dunaja v Rim in nazaj pride na I. razred 96 gld., na II. razred 71 gld., za III. razred 47 gld.

Naznanila za sovdeležitev naj se ob enem s svoto za dotični razred in natančno adresu, imenom, značajem, krajem, kakor tudi zadnjo pošto pošljejo odboru za romarski vlak na Dunaj, Stadt, Annagasse Nr. 9, in sicer vsaj do 20. marca t. l. V naznanilih, katerim naj bode tudi dodejano bodisi kakoršnokoli priporočilo od duhovščine ali kakega katoliškega društva, naj se tudi omeni, bode li sovdeležnik sam skrbel za svoje stanovanje, v Rimu, ali to prepusti odborništvu. Hrano oskrbeti si bo moral vsak sam; odborništvo pa bode dotične gostilnice na to opozorilo.

Gledé znižanja voznine za one, ki bodo morali priti na Dunaj, da sedejo na vlak, in za one, katerim pot ne gre čez Dunaj in se med potjo pridružijo, dojde v kratkem daljna objava.

Konečno še poročam, da se je za spomenik budjevoviškega škofa Jana Valerijana Jirsika nabralo vkupe 18.000 gld. Dotični odbor je pa sklenil, da se pokojnemu vladiki ne zgradi spomenik na javnem prostoru, temveč v cerkvi sv. Vavilava v Budjevovcih zgradi se mu nagrobna kapelica s podobo pokojnikovo. Škof Jirsik napodobljen je na dotičnem načrtu prof. Jos. Moekerja — klečé.

„Cyrillo-Methodejsko tiskarno“ v Pragi z vsemi doslej v nji izhajajočimi časopisi, torej tudi s „Cechom“, kupil je te dni od č. g. kanonika Karlacha gosp. V. Kotrba, ki je prejel tudi že koncesijo za to obrt.

Dnevne novice.

(Prezviseveni gospod knezoškof ljubljanski) odpeljal se je danes z brzovlakom na Dunaj.

(Umrli) je nagloma v Celji minoli petek zvečer vrli rodoljub, gimnazijski profesor g. Mihael Žolgar. Več let je učil na gimnaziji slovenščino ter bil sploh priljubljena oseba. N. v m. p.

(Umrli) je dne 20. t. m. popoldne v Podlipi pri Vrhniku po dolgem bolehanji ondotni župnijski oskrbnik č. g. Karol Kurent. Rojen je bil dne 30. avgusta 1843 v Mokronogu, v mašnika posvečen 22. septembra 1866. Služboval je na Vačah, v Hrenovicah, pri sv. Križu, v Dobrušici, na Krki, na Črnem Vrhu in v Podlipi. Na Črnem Vrhu je nevarno zbolel za jetiko. Pogreb je bil v soboto zjutraj. Pokopal ga je preč. g. dekan vrhniški. Pokojnik je bil tih in miren značaj. N. v m. p. — Osmina boče v četrtak ob 9. uri v Podlipi.

(Za dolensko železnico) so podpisali v Novem Mestu do 21. t. m. kakor se nam poroča, 21.000 gl. Mestna občina je podpisala 8000 gld.; dodala pa boče še 2000 gld., ako se boče oziralo na mesto pri gradnji kolodvora. Brusniška občina je dovolila v ta namen 2% doklade skozi tri leta, Bela Cerkev 2% skozi pet let. Kandida boče gotovo tudi dovolila lepo svoto za nakup glavniških delnic, ko dobi novega župana, kar se boče zgodilo dne 26. t. m. — S Stange nam piše dolenski rojak, da boče podpisal 100 gld. Iz tega je razvidno, da prebivalstvo dolensko želi železnice. Kaj pa merodajni krogi v Ljubljani?

(Dolenska železnica.) Ravnateljstvo kranjske hranilnice v Ljubljani naznanilo je „konsorciju za dolensko železnico v Ljubljani“, da boče občenemu zboru, kateri se snide meseca marca, nasvetovalo prevzeti glavniških delnic za 200.000 gld. To novico ne boče samo Dolenska, ampak gotovo cela Kranjska radostno pozdravila.

(Iz Kočevja) se poroča, da so v mestu in okolici doslej podpisali za dolensko železnico 57.300 gld.

(Na zboru muzejskega društva) je zadnje sabboto večer govoril g. prof. J. Wallner o nekdanjem cehu ali bratovščini slikarjev in kiparjev na Kranjskem. Ustanovila se je ta bratovščina v Ljubljani l. 1655. Muzej hrani njena pravila. Rokopis je lep, a žal, brez podpisov, ker ni izvornik. Odtod se tedaj ne morejo izvedeti tadanji umetniki. Pač pa je gosp. govornik povzel nekoliko znamenitejših določb iz teh pravil. Ceh, ki je štel 6 slikarjev in 3 kiparje, je imel na sv. Lukeža dan bratovsko mašo in potem veliki zbor. Imena slikarjev in kiparjev je našel g. govornik v zapisniku N. lj. gospé čistega spočetja in sv. Dizme bratovščine. Tudi zapiski Strahla in Erberga so mu pomagali pri tej težki nalogi, in z veliko skrbjo je prebrskal tukajšnji magistratni arhiv. Povedal je iz življenja posamnih umetnikov (in priprostitih sobnih slikarjev) drobtinice, kolikor jih je mogel najti. Slišali smo o Šneku in Jamšku, Rezelu, Stengerju, Kuži, dalje še o treh Jamških, Zupančiču, Jelovšku, Menzingerju, Bombaziju, Misleju, Fr. Robbi itd. Ovrgele je trditev, da je napravil pl. Giorgio krasni veliki altar v sedanji frančiškanski cerkvi v Ljubljani (kakor trdi g. pl. Radics v Letopisu „Mat. Slov.“ l. 1880), in da bi bil Giorgio sploh slikar ali kipar, češ, da knjiga bratovščine sv. Dizme dokazuje drugače. Tedaj bi bil znabiti le dobrotnik cerkve. Dvoje nam pri tem govoru ni bilo všeč. Prvič, da so bili naši domači umetniki celó preveč postavljeni v senco in pohvaljeni tujei, in drugič, da je g. profesor izcrpal za to stvarino malovažni magistratni arhiv, kapiteljskega, frančiškanskega in farnih arhivov po Kranjskem pa ni pogledal. In vendar hranijo farne cerkve marsikak biser lepe umetnosti tudi iz stareje dobe in v arhivu leži zapisano, kdo da je to izvršil in koliko je stalo. Vzemimo n. pr. le brezštevne in lepe Mencingerjeve slike. Kdor bi se tedaj potrudil iti po cerkvah tudi po kmetih, zvedel bi kaj več o lepi umetnosti na Kranjskem, kakor v „pomalanem“ igrišču na magistratu, koder so sedaj ječe. Obžalovati je tudi, da ima Ljubljana tako malo četa za umetnost. Med pičlim številom poslušalcev so pri tem zanimivem nemškem govoru imeli večino dijaki.

Telegrami.

Dunaj, 23. februarija. V budgetnem odseku je izjavil trgovinski minister, da name-rava drugo telefonsko zvezo Dunaja s Prago skozi Brno.

Berolin, 24. februarija. Doslej je znanih 356 volitev, ožjih volitev 136. Razmere med strankami malo drugačne.

Bern, 23. februarija. Zvezni svet boče počakal vspehov berolinskega shoda, ki ima na dnevnem redu iste točke o delavskem vprašanju.

Pariz, 24. februarija. Listi poročajo, da sta se včeraj razgovarjala ministra Tirard in Constans s predsednikom Carnotom. Sklenili so nekda, naj princ Orleanski še nekaj dnij ostane v ječi, potem pa ga odpeljejo v kaznilnico.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Vetar	Vreme	Mokrine na 24 ur v milim.
		znakomera v mm	toplotnara po Celziju			
22	7. u. zjut.	742.2	-1.0	sl. svzh.	oblačno	0.00
	2. u. pop.	743.0	-0.2	"	"	
	9. u. zveč.	744.3	-2.0	"	"	
23	7. u. zjut.	745.3	-4.6	sl. svzh.	oblačno	0.00
	2. u. pop.	743.2	1.0	"	jasno	
	9. u. zveč.	746.2	-3.2	"	"	

Srednja temperatura obeh dni 1.1°, in -1.1° za 1.1° in 1.0° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

24. februarija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	88 gld. 75 kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16 %	88 " 95 "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110 " 10 "
Papirna renta, davka prosta	101 " 90 "
Akcije avstr.-ogerske banke	932 " — "
Kreditne akcije	321 " — "
London	118 " 85 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleond.	9 " 41 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 58 "
Nemške marke	58 " 07 1/2 "

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze odkritosrčnega sočutja mej boleznijo in ob smrti mojega ljubljeneega, nepozabljivega očeta gospoda

Fraua Gogole

ter za časteče spremstvo k večnemu počitku in krasne darovane vence izrekam v svojem in imenu svojih bratov in sester najiskrenejšo zahvalo

Ivan Gogola,
c. kr. notar.

Skladbe

r. Gregorija Riharja,

katerih lastnica je bila do svoje smrti sestra skladateljeva, Jerica Rihar, se dobivajo sedaj le še pri podpisaneu.

Leopold Rihar,

(10—8) kapelan v Križih. Pošta Tržič.

Kašelj, hripavost, bronhij, bo-pljuč ozdravljajo katranove pastile lekarja Piccoli-ja v Ljubljani. Škatljica 25 kr. Vnanja naročila izvršujejo se z obratno pošto. (12)

Št. 1375.

Razpis.

(3—1)

Na podstavi zakona z dne 24. aprila 1888. l., dež. zak. št. 12. popolniti je na Kranjskem sledeča mesta

okrožnih zdravnikov,

in sicer:

a) z letno plačo 800 goldinarjev:

1. Bohinjska Bistrica, 2. Kočevska Reka, 3. Kranjska Gora, 4. Šmarje pri Ljubljani, 5. Železniki;

b) z letno plačo 700 goldinarjev:

1. Raka, 2. Senožeče, 3. Vipava;

c) z letno plačo 600 goldinarjev:

1. Bled, 2. Prevoje pri Brdu.

Stalno nameščeni okrožni zdravniki imajo razen plače tudi pravico do dveh v plačo vštvenih starostnih doklad po 50 gld., vselej po dopolnjeni petletni službeni dōbi, kakor tudi do pokojninskih in preskrbninskih užitkov zá-se in za zaostale svojece.

Prosilci za jedno teh mest vložiti morajo svoje prošnje pri deželuem odboru kranjskem

do 25. marca 1890. l.

ter v njih dokazati svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse po deželah, zastopanih v državnem zboru, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dose-danje službovanje, ter znanje nemškega in slovenskega ali mesto tega kakega drugega slovanskega jezika.

V službe okrožnih zdravnikov nastavljajo se tudi na Kranjskem poslujoči ranocelniki z najnižjo plačo 400 goldinarjev, toda le začasno in brez pravice do pokojnine.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 16. februarija 1890.

Zobolek, prašek in pasta za zobe

preč. oo. Benediktincev
opatiye Soulac (Gironde).
Dom MAGUELONNE, prijor.

Največeje odlikovanje: dve zlati svetinji: Bruselj 1880, London 1884.

Iznajdeno leta 1373 po prijorji Pierre Boursaud.

Vsakdanja raba zoboleka oo. Benediktincev (po nekoliko kapljice na vodi) ozdravi in zabrani gnjilobo zob, jih obeli in utrjuje; okrepuje in popolno ozdravi celjusti.

Zares močno ustrežemo našim p. n. citateljem, opozorujé na to starodavno ter prekorigstno iznajdbo — najboljši in edini lek proti zobobolu.

Tvrška **SEGUIN** Bordeaux
(Francija)
rue Croix de Seguey 106 & 108.

Ustanovljena leta 1807.

Dobiva se v vseh lekarnah in prodajalnicah dišav.

